

припинилися, хоча їх розвиток відчутно загальмувався.

Завдяки розробкам 1934–1939 років в роки Великої вітчизняної війни бактеріофаг знайшов застосування при лікуванні поранених та ліквідації епідемій. Перебуваючи в евакуації, мікробіологи запропонували і передали у виробництво до Уфимського науково-дослідного інституту епідеміології та мікробіології ім. І.І. Мечникова стафілококовий бактеріофаг для боротьби з після раньовими інфекціями, який успішно застосовувався в госпіталях та лікарнях Башкирії. Було також розроблено і передано для масового виготовлення метод одержання сухого дизентерійного бактеріофагу у вигляді таблеток. Дослідження з генетики мікроорганізмів та бактеріофагії, розпочаті в Інституті мікробіології і вірусології імені Д.К. Заболотного НАН України Гнатом Омеляновичем Ручком та його співробітниками, не втратили своєї актуальності і в наш час.

Список літературних джерел.

1. Архів Президії НАНУ. Постанова Президії АН УРСР "Про Ручко Г.О." від 19 липня 1937 р. -№ 27.
2. Биологи. Биографический справочник / Т.П. Бабий, Л.Л. Коханова, Г.Г. Костюк и др. – К.: Наукова думка, 1984. – С.547-548.
3. Гамалія, В. М. Гнат Омелянович Ручко (1883-1937): Трагічна доля вченого. // *Мікробіологічний журнал*. – 2010. - **72** (3). – С. 66–74.
4. Енциклопедія українознавства / Наукове товариство імені Шевченка. — Париж, 1955—2003.
5. Матвиенко С.А. Игнатий Емельянович Ручко (к 100-летию со дня рождения) // *Микроб. журн.* – 1984. – Т. 46. – Вып. 3. – С. 115–117.
6. Ручко Игнатий Емельянович. – В кн.: *История Академии Наук Украинской ССР.* – К.: Наук. думка, 1979. – С. 781.
7. Ручковский С.Н. Воспоминания. – Рукопись // Музей истории микробиологии на Украине при Институте микробиологии и вирусологии НАН Украины. – Ф. 15..
8. Следственное дело № 123 антисоветской право-троцкистской организации на Украине (начато 12 июля 1937 г., окончено 29 сентября 1937 г.). – 85 с.
9. Український радянський енциклопедичний словник. У 3-х т.- Т. 3. – 2-ге вид. — Київ, 1987. — С. 144—145.

ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПРИ ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ

О.П.Казачанська, І.М.Казачанська
Комунальний заклад «Харківська спеціальна школа №8» Харківської обласної ради
yelena.kazachanskaya@gmail.com

Здоров'я – дарунок молодості. У зрілому віці, а тим більше у старшому і похилому, ми отримуємо наслідки свого ставлення до

нього в молоді роки. Причинами цьому є помилки у харчуванні, лікуванні, загартуванні, руховій активності, у результаті чого ми не проживаємо навіть половини передбаченого нам природою життя. Тому підвищення валеологічної культури учнів, розвиток у них потреби фізично самовдосконалюватися, зміцнювати своє здоров'я, формувати навички психофізичної саморегуляції організму, профілактики хвороб, а також розуміння необхідності здорового способу життя є одним із завдань, яке необхідно вирішувати в ході вивчення біологічних дисциплін та при проведенні позаурочних заходів валеологічного спрямування.

Одним із важливих чинників, що впливає на тривалість життя людини, - це якість і чистота продуктів харчування. Продукти харчування, які ми споживаємо, стали заручниками стабілізаторів, згущувачів, розпушувачів, консервантів, ароматизаторів, нітратів, барвників, смакових добавок. Негативний вплив на стан здоров'я має фаст-фуд, вживання солодких газованих напоїв. Проблема віддаленого старіння є основою активного довголіття. Це означає, що ми повинні не роки додавати до життя, а життя до років. І основою цього є правильне харчування, а це значить не переїдати, вживати їжу з достатньою кількістю вітамінів та мікроелементів, не забувати про відмову від шкідливих звичок, бути у формі, здоровим та активним, уважно ставитися до свого здоров'я.

У наш час з'явилися нові проблеми – радіація пригнічує організм людини, особливо дитячий. Біда існує скрізь: і в ґрунті, і у воді, і у повітрі та у їжі. Як же запобігти цьому згубному впливу? На допомогу звернемося до давніх рятівників – рослин. Насамперед у пригоді стане гарбуз, який багатий на вітамін С, флавоноїди, пектини та дубильні речовини. Саме ці речовини здатні підтримувати імунну систему, захищати мембрани клітин від опромінення та спроможні зв'язувати нукліди й виводити їх з організму. Винятково важливе значення для захисту організму від радіації мають такі рослини, як первоцвіт весняний, кропива дводомна, кріп городній, кульбаба лікарська, цибуля городня, меліса, петрушка, часник, брусниця, чорниця, ожина. Вересневе багатство овочів та фруктів – час для оздоровлення і лікування з допомогою свіжих соків-фрешів. Про все це ми говоримо на уроках біології уже в 6 класі при вивченні покритонасінних, плодів та насіння, а також продовжуємо цю тему у 8 і та 10 класах при вивченні «Обміну речовин та перетворення енергії в організмі людини». У 10 класі, вивчаючи тему «Біологічні основи здорового способу життя», говоримо про складові здорового способу життя, безпечну поведінку-важливий фактор збереження здоров'я людини. Звертаємо увагу на наслідки паління, негативний вплив алкоголю на організм. Серйозна розмова про наркотики та статеву культуру, венеричні хвороби розпочинається при вивченні організму людини у 8 класі і продовжується при вивченні теми «Біологічні основи

здорового способу життя» у 11 класі. Функціональні проблеми самоконтролю: характер трудової діяльності, вік, рухова активність, маса тіла, пульс у спокої, артеріальний тиск – це питання, які ми розглядаємо при вивченні організму людини. Під час вивчення теми «Вища нервова діяльність», звертаємо увагу на такі питання: емоційна гармонія як фактор здоров'я, управління емоціями, формування вольових якостей.

Вивчаючи опорно-рухову систему, приділяємо увагу формуванню постави: знайомимося з комплексом вправ з профілактики викривлень хребта, закріплюємо правильні прийоми робочої пози стоячи, сидячи. Під час фізкультхвилинок, які є складовою кожного уроку в спеціальній школі, використовуємо комплекс вправ, які допомагають відновити працездатність організму під час розумової праці й забезпечити готовність до навчальної діяльності. Звертаємо увагу на необхідність правильного підбору вправ ранкової гігієнічної гімнастики як засобу підвищення працездатності.

Вивчаючи в 11 класі тему «Сталий розвиток та раціональне природокористування», зупиняємо свою увагу на таких питаннях, як якість довкілля, критерії та види забруднення та вплив цих факторів на здоров'я людини.

Варто наголосити на особливе значення навчального предмету біологія у формуванні здоров'язберігаючої компетентності учнів, яка носить валеологічний характер. Особливо зміст навчального курсу 8 класу спрямований на формування переконань у необхідності відповідального ставлення до власного здоров'я, оволодіння знаннями про здоров'я, методи його формування, збереження та зміцнення, усвідомлення залежності процесів життєдіяльності та здоров'я людини від природних і соціальних факторів, формування готовності учнів використовувати одержані знання і уміння, способи діяльності в реальному житті для розв'язання практичних завдань.

Робота по формуванню здорового способу життя продовжується в позаурочний час. Так учні навчального закладу брали участь у програмі «Healthy Schools»: заради здорових і радісних школярів». У рамках цієї програми були проведені наступні заходи: круглий стіл «Здоров'я – найбільша цінність», створення лепбуку «Здоровий спосіб життя», урок-конференція «Вода, ти є життя», створення екологічного проекту «Світ навколо нас» та колективне складання листа майбутнім поколінням на тему «Здорова планета – здорова людина», виконували практичну роботу «Аналіз індивідуального харчування за добу та відповідність його нормам».

Список використаних джерел

1. Валеологія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти II частина /за редакцією В.І.Бобрицької./- Полтава 2000.-160с.
2. Зимівель Н.І., Крушельницький В.В., Мірошніченко Т.І. Сучасні підходи у сфері охорони здоров'я та його популяризації. – К.: Науковий світ, 2003.- 95с.
3. Здоров'я та безпека життєдіяльності учнів: Посібник для вчителів з «Основ безпеки життєдіяльності» та класних керівників /за редакцією В.І. Шахненка./- Х. Харківський обласний центр здоров'я, 2002.- С.59-61.
4. Куликова Л.Ф., Слинко Л.І. Статеве виховання дітей і підлітків.- К.: Здоров'я, 1988.- 39с.
5. Цимбал Н.М. Методи зміцнення фізичного здоров'я: Навчально-методичний посібник.-Тернопіль: Богдан, 2005.- 168с.
6. Формування навичок здорового способу життя у дітей та підлітків: Навчально-методичний посібник./О.В.Вінда, О.П.Коструб, І.Г.Сомова/.- К., 2004

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНИХ ЗВО

*О.В. Коковська, І.В. Міщенко, К.Є. Юдіна, Н.М. Шарлай
Полтавський державний медичний університет
kokovskja@gmail.com*

O.V. Kokovska, I.V. Mishchenko, K.E. Yudina, N.M. Charlai

The leading idea of a quality educational process in medical higher education institutions is the use of health-saving technologies. The future medical specialist has a leading social function in the transfer of health care knowledge and skills to different age categories of the population, therefore the formation of quality knowledge, abilities and skills of the future doctor in the field of preventive and restorative health care is a necessary and mandatory component of his professional training.

Key words: competences, health preservation, medical education, quality of education.

Сучасна вища освіта засновується на розумінні людини як особистості та найвищої цінності суспільства, усебічному сприянні розвитку її талантів, розумових і фізичних здібностей, вихованні високих моральних якостей, здатності до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу, підвищення освітнього його рівня, забезпечення ринку праці висококваліфікованими фахівцями [4]. Тому загальні цілі процесу навчання, як складника вищої медичної освіти, передбачають формування у майбутнього фахівця здатності критичного аналізу нових медичних знань, знання наукових, правових, економічних, етичних, валеологічних засад медичної